

**ÓZBEKISTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI
BERDAQ ATÍNDAGÍ QARAQALPAQ MÁMLEKETLIK UNIVERSITETI
EKONOMIKA FAKULTETI**

**“QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI EKONOMIKASIN TURAQLI
RAWAJLANDIRIWDA JASIL EKONOMIKANIŇ ORNI: BAR BOLĠAN
MASHQALALAR HÁM OLARDI SHESHIW JOLLARI” ATAMASÍNDÁ
RESPUBLIKALÍQ ILIMIY-ÁMELIY KONFERENCIYASI**

TOPLAMÍ

15-oktyabr, 2025-jıl

**“QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTINI BARQAROR
RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING O‘RNI: MAVJUD
MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO‘LLARI” MAVZUSIDA RESPUBLIKA
ILMIY-AMALIY ANJUMAN**

TO‘PLAMI

15 oktyabr, 2025-yil

**СБОРНИК
РЕСПУБЛИКАНСКОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ НА
ТЕМУ «РОЛЬ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ
ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН: СУЩЕСТВУЮЩИЕ
ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ»**

15 октября, 2025 г

**REPUBLICAN SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE IS BEING HELD
AT KARAKALPAK STATE UNIVERSITY ON THE TOPIC “THE ROLE OF THE
GREEN ECONOMY IN THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY
OF THE REPUBLIC OF KARAKALPAKSTAN: EXISTING PROBLEMS AND
WAYS TO SOLVE THEM”**

October 15, 2025

Baxtiyarovich	<i>IQTISODIY O‘SISHIGA ERISHISH</i>	
Allasugirov Nurmuxammed Baxtiyarovich	RESURS TEJAMKOR QURILISH MATERIALLARINI ISHLAB CHIQARISHDA MINTAQAVIY INNOVATSION INFRATUZILMANI RIVOJLANTIRISH	481
Tolibaeva Gulbanu	YASHIL KREDITLAR VA SUBSIDIYALARNING MINTAQADA AGRAR INVESTITSİYANI RIVOJLANTIRISHGA TA‘SIRI	483
Maqsetbaeva Sarbinaz Baxtiyar qizi	QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOT TRANSFORMATSIYASI: HUDUDIY RIVOJLANISH VA INNOVATSION BOSHQARUV OMILLARI	486
Allaniyazov Paraxat Ataniyazovich, Ataniyazova Zuxra Paraxatovna	REGIONAL PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF ECO- EFFICIENT POULTRY FARMING BASED ON GREEN ECONOMY PRINCIPLES	488
Ataniyazova Zuxra Paraxatovna	PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF POULTRY FARMS UNDER THE CONDITIONS OF A GREEN ECONOMY AND WAYS TO APPLY FOREIGN EXPERIENCE	490
Usakova Aypara Turkmenbaevna	EFFICIENT USE OF REGIONAL RESOURCES BASED ON THE CONCEPT OF A GREEN ECONOMY	491
Nomazov Baxrom Bobomuradovich	BARQAROR EKOLOGIK IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA HUDUDIY TARAQQIYOTNING ISTIQBOLLARI	493
Samiyeva Gulnoza Toxirovna	“YASHIL TARAQQIYOT”NING MILLIY VA XALQARO YONDASHUVLARI	496
Ergashev G‘ayratjon Urolovich	QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARINI IXTISOSLASHTIRISH ORQALI BARQAROR IQTISODIY O‘SISHNI TA‘MINLASH	498
Ergashev G‘ayratjon Urolovich	INNOVATSION FAOLIYATNI TAKOMILLASHTIRISHNING QISHLOQ XO‘JALIGI IQTISODIY O‘SISHIGA TA‘SIRI	501
Kuanishbaeva Mardana	THE PROSPECTS FOR REGIONAL DEVELOPMENT OF KARAKALPAKSTAN IN THE CONTEXT OF FORMING A GREEN ECONOMY	504
Amirqulov Shuxrat Olimovich	ORGANIK QISHLOQ XO‘JALIGI ISHLAB CHIQARISHNING MUAMMOLARI VA RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI	506
Amirqulov Shuxrat Olimovich, Raxmatov Sardor Raxmat o‘g‘li	AHOLINI EKOLOGIK TOZA OZIQ OVQAT MAHSULOTLARI BILAN TAMINLASHNING IQTISODIY O‘SISHGA TASIRI	509
Allaniyazov B	MINTAQAJITIMOY INFRATUZULMASINI RIVOJLANTIRISHNING AYRIM MUOMALARI VA ECHIMLARI	513
Kaliyeva Ariuxan Óserbay qızı	"JASIL" EKONOMIKANI QALIPILESTIRIW SHÁRAYATINDA REGIONDI RAWAJLANDIRIW PERSPEKTIVALARI	515
Karjaubaeva Roza Saodatdin qizi	YASHIL IQTISODIYOT ASOSIDA BARQAROR TURIZM INFRASTRUKTURASINI SHAKLLANTIRISH: MINTAQAVIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	518
G‘ofurova Lola Ruyiddinovna	YASHIL INFRATUZILMA VA MINTAQAVIY IQTISODIY O‘SISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	520
Xalilova Maftuna Raxmon qizi, Yoqubov Asilbek Abdinazar o‘g‘li	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA MINTAQALARNI YASHIL IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISH ISTIQBO	522

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 30-maydagi PQ-216-son qarori — “Yashil iqtisodiyotga o‘tish bo‘yicha davlat dasturi”.
4. Qoraqalpog‘iston Respublikasida 2024–2030-yillarda barqaror turizmni rivojlantirish konsepsiyasi (Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi hujjati, 2024-yil).
5. O‘zbekiston Respublikasi Turizm qo‘mitasi ma’lumotlari. — 2025.
6. UNEP (United Nations Environment Programme). Green Economy and Sustainable Tourism Report. — Geneva, 2023.
7. Jalilov A. Turizm sohasini barqaror rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar. — Toshkent, 2022.
8. Qoraqalpog‘iston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi hisobotlari. — 2024.

YASHIL INFRATUZILMA VA MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

G'ofurova Lola Ruyiddinovna,
LolaGafurova@gmail.com
+998906155689

Qarshi davlat texnika universiteti
“Innovatsion iqtisodiyot” kafedrası assistenti

Annotatsiya. Ushbu ilmiy ishda yashil infratuzilmaning mazmun-mohiyati, uning asosiy tarkibiy qismlari hamda mintaqaviy iqtisodiy o'sishdagi roli o'rganiladi. Asosiy e'tibor mintaqalarda barqaror rivojlanishni ta'minlashda ekologik toza, resursni tejovchi va iqlimga mos infratuzilmaviy loyihalarning ahamiyatiga qaratilgan.

Tadqiqotda yashil infratuzilmani joriy etishda yuzaga kelayotgan asosiy muammolar – moliyalashtirishdagi cheklovlar, texnologik bazaning zaifligi, kadrlar yetishmovchiligi hamda normativ-huquqiy asoslarning takomillashmaganligi ko‘rib chiqiladi.

Kalit soʻzlar: yashil infratuzilma, mintaqaviy iqtisodiy oʻsish, barqaror rivojlanish, ekologik xavfsizlik, qayta tiklanadigan energiya, ekologik muammolar, davlat-xususiy sheriklik, yashil texnologiyalar, atrof-muhit muhofazasi, infratuzilmani moliyalashtirish, innovatsion rivojlanish, iqlim oʻzgarishi, resursni tejovchi tizimlar.

Kirish. So‘nggi yillarda global iqlim o‘zgarishi, ekologik muammolar va tabiiy resurslarning cheklangani barqaror rivojlanish masalasini dunyo miqyosida dolzarb qilib qo‘ymoqda. Bu sharoitda yashil iqtisodiyot konsepsiyasi ilgari surilib, unga asoslangan yashil infratuzilma iqtisodiy va ekologik muvozanatni ta’minlashda muhim vosita sifatida e’tirof etilmoqda.[1]

Yashil infratuzilma deganda, ekologik jihatdan toza, energiya va resurslarni tejovchi, atrof-muhitga minimal zarar yetkazuvchi infratuzilmaviy tizimlar va texnologiyalar tushuniladi. U transport, energetika, suv ta'minoti, qurilish, chiqindilarni boshqarish kabi sohalarda barqaror va samarali yechimlar yaratishni nazarda tutadi.[2]

Mintaqaviy darajada yashil infratuzilmani rivojlantirish esa nafaqat ekologik holatni yaxshilash, balki yangi ish o‘rinlarini yaratish, investitsiyalar oqimini oshirish, turmush sifatini yaxshilash kabi ko‘plab iqtisodiy afzalliklarni ham beradi. Shu bilan birga, mavjud infratuzilmaning eskirganligi, moliyaviy va institutsional resurslarning cheklangani, hamda axborot va texnologik kamchiliklar ushbu jarayonning samarali kechishiga to‘sqinlik qilmoqda.[3]

Mazkur ishda yashil infratuzilmaning mintaqaviy iqtisodiy o'sishdagi o'zni, mavjud muammolar, ularni hal etish yo'llari hamda xalqaro tajribani hisobga olgan holda amaliy tavsiyalar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari yashil infratuzilmani rivojlantirish orqali mintaqalarda barqaror iqtisodiy o'sishga erishish imkoniyatlarini ochib berishga xizmat qiladi.[4]

Adabiyotlar tahlili. Yashil infratuzilma va uning mintaqaviy iqtisodiy o‘shishga ta’siri so‘nggi yillarda global ilmiy-amaliy tadqiqotlarda dolzarb mavzulardan biri sifatida ko‘rilmoqda. Xalqaro miqyosda BMT (UNEP, UN-Habitat), Jahon banki, OECD kabi tashkilotlar yashil infratuzilmaning iqtisodiy va ekologik barqarorlikni ta’minlashdagi o‘rnini keng yoritib kelmoqda. Jumladan, Jahon bankining “Inclusive Green Growth” (2012) hisobotida yashil infratuzilmaning barqaror iqtisodiy o‘shishdagi roli, investitsion samaradorligi va ijtimoiy-iqtisodiy foydalari tahlil qilinadi.[5]

OECD tomonidan e’lon qilingan tahlillarda yashil infratuzilmaning innovatsion texnologiyalar, energetika, suv xo‘jaligi va transport sohalaridagi qo‘llanilishi mintaqaviy rivojlanish bilan bog‘lab o‘rganilgan. UN-Habitat esa urbanizatsiya sharoitida yashil infratuzilmani rivojlantirish orqali shahar va qishloqlarda ekologik muvozanatni saqlash usullarini tavsiya qiladi.[6]

O‘zbekistonlik tadqiqotchilar tomonidan ham ushbu yo‘nalishda bir qator tadqiqotlar olib borilgan. Masalan, S. Abdurahmonov, M. Karimov, Z. Yo‘ldoshev kabi olimlar yashil iqtisodiyot, ekologik xavfsizlik va barqaror rivojlanish masalalarini iqtisodiy jihatdan tahlil qilib, yashil infratuzilmaning zarurligini asoslab berganlar. Ularning fikriga ko‘ra, infratuzilmaviy sohalarida ekologik yondashuvlarni keng joriy etish iqtisodiy o‘shishning sifatini oshiradi va uzoq muddatli ijtimoiy barqarorlikni ta’minlaydi.[7]

Asosiy muammolar va ularning yechimlari

Muammo: Yashil infratuzilma loyihalari, ayniqsa qayta tiklanuvchi energiya, chiqindilarni qayta ishlash, ekologik transport kabi sohalarida katta boshlang‘ich investitsiyalarni talab qiladi. Ko‘pgina mintaqalarda, ayniqsa rivojlanayotgan hududlarda, ushbu mablag‘larni ajratish imkoniyati cheklangan.

Yechimlar:

- Yashil obligatsiyalar (green bonds) chiqarishni yo‘lga qo‘yish
- Xalqaro moliyaviy institutlar va donor tashkilotlar bilan hamkorlik qilish
- Davlat-xususiy sheriklik (PPP) asosida loyihalarni amalga oshirish
- Mahalliy byudjetdan maqsadli subsidiyalar ajratish

Muammo: Yashil infratuzilmani rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan qonunchilik va me‘yoriy-huquqiy hujjatlar ayrim hollarda eskirgan yoki noaniq bo‘lib, amaliyotda to‘siqlar keltirib chiqaradi.

Yechimlar:

- Yashil infratuzilmaga oid alohida qonunlar va davlat dasturlarini ishlab chiqish
- Ekologik baholash tizimlarini takomillashtirish
- Loyihalarning ekologik samaradorligini belgilovchi mezonlarni joriy etish

Muammo: Ko‘pgina mintaqalarda zamonaviy, ekologik toza va energiya tejovchi texnologiyalar yetarli darajada mavjud emas yoki ulardan foydalanish darajasi past.

Yechimlar:

- Innovatsion texnologiyalarni import qilish va mahalliyashtirish
- Yashil texnologiyalarni qo‘llovchi startap va loyihalarni qo‘llab-quvvatlash
- Ilmiy-tadqiqot institutlari bilan hamkorlikni kuchaytirish

Yashil infratuzilmaning rivojlanishi — nafaqat ekologik xavfsizlikni ta’minlash, balki mintaqalarda barqaror iqtisodiy o‘shishga erishishning muhim omillaridan biridir. Mazkur tadqiqot davomida aniqlanishicha, yashil infratuzilma loyihalari orqali resurslardan samarali foydalanish, iqlim o‘zgarishiga moslashish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va investitsiyalarni jalb qilish imkoniyati mavjud.[8]

Shu bilan birga, O‘zbekiston mintaqalarida yashil infratuzilmani keng miqyosda joriy etishda bir qator tizimli muammolar mavjud: moliyaviy manbalar tanqisligi, zamonaviy texnologiyalar va mutaxassislar yetishmasligi, hamda aholining ekologik madaniyat darajasining pastligi shular jumlasidandir.[9]

Ushbu muammolarni hal etish uchun quyidagi yo‘nalishlarda kompleks yondashuv talab etiladi:

• Yashil moliyalashtirish mexanizmlarini (green bonds, ekologik kreditlar, PPP) faol tatbiq etish;

- Zamonaviy ekologik texnologiyalarni joriy etish va mahalliyashtirishni qo‘llab-quvvatlash;
- Kadrlar tayyorlash tizimini yashil iqtisodiyot ehtiyojlariga mos ravishda takomillashtirish;
- Yashil infratuzilmani rivojlantirishga doir qonunchilik bazasini mustahkamlash;

• Aholi o‘rtasida ekologik tafakkurni oshirish bo‘yicha keng ko‘lamli axborot-targ‘ibot ishlarini olib borish.

Xulosa qilib aytganda, yashil infratuzilma mintaqaviy iqtisodiy o‘shishning yangi strategik yo‘nalishi sifatida qaralishi zarur. Uning samarali rivojlanishi orqali nafaqat iqtisodiy barqarorlik, balki ijtimoiy farovonlik va ekologik xavfsizlik ham ta‘minlanadi.[10]

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Abdurahmonov Q.X. **Barqaror rivojlanish iqtisodiyoti**. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 240 b.
2. Karimov M.M. **Yashil iqtisodiyot va ekologik xavfsizlik: nazariya va amaliyot**. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. – 200 b.
3. Yo‘ldoshev Z.S. **Yashil infratuzilma va innovatsion rivojlanish omillari** // Ilmiy-amaliy iqtisodiy tadqiqotlar jurnali. – 2021. – №4. – B. 45–52.
4. UN-Habitat. **The Green Infrastructure Guide for Small Cities**. – Nairobi: United Nations Human Settlements Programme, 2020.
5. World Bank. **Inclusive Green Growth: The Pathway to Sustainable Development**. – Washington, D.C.: World Bank Publications, 2012.
6. OECD. **Green Infrastructure in Cities**. – Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2013.
7. UNEP. **Green Economy and Trade – Trends, Challenges and Opportunities**. – Geneva: United Nations Environment Programme, 2013.
8. Qodirov R., Tursunova G. **Iqlim o‘zgarishi va yashil infratuzilmaning hududiy rivojlanishga ta’siri** // O‘zbekiston iqtisodiy axborotnomasi. – 2022. – №3. – B. 60–67.
9. Xalqaro ekologik tashkilotlar portali: <https://www.unep.org>
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yashil makon” umumxalq loyihasini amalga oshirish to‘g‘risida”gi qarori, 2021-yil 30-oktabr, PQ-5187-son.

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA MINTAQALARNI YASHIL IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Xalilova Maftuna Raxmon qizi,

0130@icloud.com

[+998914746564](tel:+998914746564)

Qarshi davlat texnika universiteti “Innovatsion iqtisodiyot” kafedrası assistenti

Yoqubov Asilbek Abdinazar o‘g‘li

Asilbekyaqubov006@gmail.com

[+998933382483](tel:+998933382483)

Qarshi davlat texnika universiteti “Iqtisodiyot” ta’lim yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqola raqamli texnologiyalar yordamida yashil iqtisodiyotning innovatsion rivojlanish istiqbollarini o‘rganishga bag‘ishlangan. Maqolada ekologik barqarorlikni ta‘minlash va iqtisodiyotni yashillashtirish yo‘lida raqamli transformatsiyaning ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy raqamli vositalar va platformalarning iqtisodiyotda samarali qo‘llanilishi, raqamli innovatsiyalar yordamida atrof-muhit muhofazasi, tabiiy resurslardan samarali foydalanish hamda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi. O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotning raqamli rivojlanishi uchun yetuk mutaxassislarni jalb qilish, xalqaro standartlar va talablar doirasida shart-sharoitlar yaratish masalalari ham yoritiladi.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, yashil iqtisodiyot, innovatsion rivojlanish, barqaror rivojlanish, ekologiya, raqamli transformatsiyaning.

Kirish

Global iqtisodiyotda barqarorlik va atrof-muhit muhofazasi dolzarb masalalardan biriga aylangan hozirgi davrda, yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish samarali yechim sifatida qabul qilinmoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning turli sohalarida innovatsion o‘zgarishlarni amalga oshirishda va ekologik muvozanatni saqlashda muhim vosita bo‘lib xizmat